

LD Ve 20. letech 20. stol. *LD Sokola*. 1958–1960 *LS Borské sklo*, 1966–1970(?) *LS KP*, 1975–1989 *LS MŠ* (učitelky), 1978–1987(?) *LS Čtyřlístek* ZDŠ U lesa, 1981–1985(?) *LS MěDPM*, 1987–1990 *Střípek*, maňáskový soubor. 1997 *DDM Smetanka* navázal na tradici loutkového divadla ze 60. let a navrátil loutky do města. První představení Kratochvíle s Kacafirkem uvedli dětští loutkoherci.

SEZNAM LD Sokola, 1929–1930. Rkp. 9 s. SÚA: Sokol, ka 183. Kopie kART.

NOVÝ BYDŽOV, viz též SKOCHOVICE, STARÁ SKŘENĚŘ, ZÁBĚDOV, o. Hradec Králové

30. a 40. léta 19. stol. české OD. Čeští ochotníci zde hráli už před 1848 v *nahodilých hereckých seskupeních*. Zpočátku se hrálo německy, později česky v sálech hostinců U modrého lva a U Kupců. Kolem 1845 uváděn hl. Tyl a Klicpera, který sem osobně k těmto představením přišel z Chlumce. 1860 Milován býti nebo umřít (Scribe, Dumanoir), Stará místo mladé (Qui pro quo - Korzeniowski). 1861 jednomu ze studentských představení přítomna Božena Němcová. 1866 stanovy OS, patrně existoval už dříve. 1868 opera Marie, dcera pluku (Donizetti), 1870 opera Faust a Markétka (Gounod). Někdy v tu dobu zde hráli *žáci školy* tehdy oblíbené Budečské jesličky (J. Neudörfel). 1870 spolek zanikl. OD i *Zábavní spolek Jihoslovan*, 1887 *Občanská beseda a řemeslnicko-dělnické besedy*, *SDH, Sokol*. 1884 Prodaná nevěsta, 1885 opera V studni, 1887 scénicky Bendlova kantáta Švanda dudák. Do 1888 se hrálo v zasedací síni radnice. 1888 v hostinci Na kopečku nové jeviště. Kolem 1900 *Zábavní beseda Jarost*.

1905 *DJ Jirásek*. Téhož roku první představení Žně (Šubert). Po 1905 spolek členem ÚMDOČ. Drgie v následujících letech velmi kvalitní, např. i Gogol, Ibsen. Do 1914 76 představení. Rok 1914 činnost negativně poznamenal. Ale už 1916 obdrželi povolení k několika hrám. 1917 Ferdinand spí, jedinečný úspěch Fidlovačka.

1918 pokračoval jako SDO Jirásek. 1922 členem ÚMDOČ. 1924 opět název DJ Jirásek (ve spolkovém archivu dochována mj. korespondence s Aloisem Jiráskem, další zajímavé autografy). 1924 budova Na kopečku přestavěna na dnešní divadlo. 1920 zal. *SDO Vrchlický*, 1924 zal. *DS J. K. Tyl*, činnost i 1936. DJ

46 / Dámy odboru Národní jednoty severočeské připravily s divkami roku 1912 hru Baldessari-Plumlovské Zlatá nit.

Jirásek nadále nejdůležitějším spolkem. 1905–1925 220 her, z nich 149 českých. Drgie velmi poučená, novinky profes. scén, výraznou část tvořilo moderní drama české (Šrámek, Langer, Svoboda, Čapek, Scheinpflugová) i cizí. Nebránili se ani novějším jevištním formám, revue Za filmem celým světem. 1928 Kde asi je? (Drašner, Janata, Lysa), velká výpravná revue o 30 obrazech. I v dalších letech se drgie profilovala nejvýrazněji současností

a ze starší literatury mnohdy neznámá díla známých dramatiků. Často jh. profes. h. Šmaha, Salmová, Šlemrová, Vrbský, Deyl, Horáková, Dostalová, Štěpánek, Sedláčková, Scheinpflugová, Steimar, Vlasta Burian, E. Kohout. Divadlo umělecky i organizačně kopírovalo provoz profes. scén, vysoká reprízovost, DS s nimi hostoval i ve vzdálenějších místech (též např. v pražské Uranii). 1931 modernizace jeviště. Jednota vlastnila bohatý archiv. 1933 odhalen pomník Aloisu Jiráskovi.

DrO Cirkve československé, 1938 členem ÚMDOČ, 20 členů,

DIVADELNÍ JEDNOTA JIRÁSEK V NOVÉM BYDŽOVĚ

Řádný člen Ústí. matice div. ochotníků československých

Dne 27. července 1933.

Číslo jednací 329.

Věci Pomník.

P.T.

pan Max L e d e r e r ,
vrehní inspektor st. drah,

Jaroměř-Josefov.

Vážený příteli!

Sačluji Ti, že v neděli, dne 10. září t. r. o 2. hodině odpoledne odhalíme před Městským Jiráskovým divadlem v Novém Bydžově pomník Mistru Aloisu Jiráskovi, vytesaný akademickým sochařem Samohrdem z boháneckého pískovce.

Z toho důvodu zdůstňujeme se korporativně III. Jiráskova Hronova v neděli 27. srpna t. r. a sice proto, že po pouli ku hrůbu Jiráskovu šli bychom korporativně do rodného domku Mistra, kde bychom oficiálně vsali prst, kterou chceme vložit do základu pomníku. Doufám, že nebudeme ničeho proti tomu smítat, nechceme snad sby náš akt byl v Hronově zřejmý, ale upozorňujeme na něj a tohého důvodu, aby se v pořadatelském nemysleli, že bychom chtěli nějak Vaše oficiální oslavy nějak rušit.

Prosíme však, abychom při Vašem III. Jiráskově Hronovu mohli u Vás v divadle a ve městě vyvěsiti naše plakáty.

Doufám, že i Ty sám k nám na tento pietní akt se podíváš, zveme Tě k němu upřímně a podepisujeme se s přátelským pozdravem

za:

Petr Janáček,
předseda.

JIRÁSEK
Novém Bydžově

Lysa Ladislav,
jednatel.

47 / Dopis o přípravách odhalení pomníku A. Jiráskovi v roce 1933.

vlastní jeviště, 5 představení. DJ Jirásek do 1943 720 představení. 1940 Chudý muž musí mít za ušima (Calderon), v roli Zpěvák jh. operetní zpěvák Drago Časlavský, účast na Jaroměřském divadelním týdnu. Na XI. JH 1941 Nezbedný bakalář, jh. Zdeněk Štěpánek. 1948 členem Kruhu vítězných souborů ÚMDOČ (M. D. Rettigová). Po 1935 *OS Klicpera*, i po 2. svět. v. V 50. letech *DS DO*, 1957 Jak přišla Basa do nebe. Jako student zde působil St. Holub. Pokusy oživit OD i uspořádáním 2 kraj. přehlídek v místě. 1985 Jiráskovo divadlo uzavřeno kvůli rekonstrukci, z níž nakonec sešlo, budova chátrala. *DJ Jirásek* v 90. letech neměla kde hrát. 1996 přehlídka MJF Divadelní Bydžov se zároveň stala manifestací za obnovením Jiráskova divadla. Nadace divadlo, okázala přestavba řadu let nedokončena. V 80. letech *DS Mladá scéna MKS*, *Trilemma* soubor MJF při MěDPM.

1931 JH - SDO Jirásek, Jirásek-Vrbský: Filosofská historie
1941 JH - Divadelní jednota Jirásek, Štěpánek: Nezbedný bakalář
1947 JH - Divadelní jednota Jirásek, Maria: Torquato Tasso
1957 JH - DS Jirásek DO, Kubátová: Jak přišla basa do nebe

INFORMACE pro MČAD: Mistopis okresu zprac. Rudolf Faltejsek. Rkp. 1998. PC ART.

ČČAD, s. 58, 68, 114, 118, 120, 123, 179; DČD II, s. 291; III, s. 178. Javorin, s. 140; Směkalová; Tábořský, s. 352–362; Ve službách Thalie II, s. 36, 173; Vondráček 1936 I, s. 515; 1957 II, s. 106–107, 271.